

[Ministeren for Landbrug og Fiskeri.]

knytter sig til Arbejdet med at faa undersøgt, hvor der findes Mergel i Landet. I mange Tilfælde kan man jo ikke vide det, undtagen man faar det undersøgt, og det er, da Transporten betyder saa overordentlig meget for Mergling af den danske Jord, af stor Betydning, at man faar Mergelen saa nær ved det Sted, hvor den skal bruges, som det overhovedet er gørligt.

Den første Betingelse herfor er jo, at man faar klarlagt, hvor der findes Mergel, og dersom Ejerne af de paagældende Arealer modsætter sig en saadan Undersøgelse, kan man ikke faa det gennemført. Det andet Punkt, hvor der kan opstaa Vanskeligheder, er, hvis man er klar over, hvor der findes Mergel, men Ejeren af Arealerne ikke ønsker hverken at sælge Mergelen eller aflevere Mergellejerne til Udnyttelse for andre; en saadan Modvilje kan medføre, at det bliver næsten umuligt for de Landmænd, som skal have merglet deres Jord, at faa dette Arbejde foretaget. Da det som bekendt er saaledes, at meget af den danske Jord, man kan næsten sige det hele, trænger til Mergel med kortere eller længere Mellemrum, og da Mergelen findes paa begrænsede Omraader og Transporten, som jeg før sagde, betyder saa meget, er det afgørende nødvendigt, at man, naturligvis imod Betingelse, kan faa fat i Mergelen paa de Steder, hvor den findes.

Lovforslagets Hovedbestemmelser gaar derfor ud paa at imødekomme de mergelsøgende Landmænd paa disse to Punkter, og Bestemmelsen herom er omtalt i §§ 2 og 3. I § 2 foreslaas det, at Foreningen De danske Mergelselskaber, det vil sige en Sammenslutning af samtlige Mergelforeninger, og de lokale Andelsselskaber, hvis Medlemmer er Forbrugere af Mergel, og som er dannet med det Formaal for Øje at forsyne disse Medlemmer med Mergel, faar Ret til at fordre et Areal udleveret til Undersøgelse; naar en Plan om en saadan Undersøgelse er udarbejdet og godkendt af en Landvæsenkommission, kan de forlange at faa Mergellejet afstaaet til midlertidigt Brug til Undersøgelse og Vejret ad private Veje eller Arealer til Mergellejet. Denne Ret kan kun indrømmes Selskabet eller Foreningen for et Tidsrum af højst 4 Maaneder, i hvilken Tid Undersøgelsen skal være foretaget, og kun mod fuld Erstatning.

§ 3, som indeholder den anden Hovedbestemmelse, gaar ud paa, at disse Foreninger, naar de har faaet undersøgt, om der er Mergel i et Areal, og man ikke hverken ved Køb eller paa anden Maade kan faa

overladt enten selve Mergelen eller Arealet, faar Ret til at fordre Mergellejer og (eller) andre Arealer til Aflæsningspladser for Mergel samt dertil førende private Veje eller Arealer til Anlæg af Veje afstaaet til midlertidigt Brug. Denne Ret kan dog kun indrømmes for et Tidsrum af højst 10 Aar for Afstaaelse af Mergellejer og Veje (Vejarealer) til disse og højst 5 Aar for Afstaaelse til Aflæsningspladser og dertil førende Veje.

Det er de vigtigste Bestemmelser i det foreliggende Lovforslag. Endvidere er der en Række Bestemmelser af mere teknisk og juridisk Art, som man inden for Organisationerne mener det vil være ønskeligt at faa gennemført, og som ogsaa Ministeriet er enig i.

Forslaget har været forelagt Landstinget og er vedtaget enstemmigt dér. Jeg skal tillade mig at anbefale det til Vedtagelse her i det høje Folketing.

Anton Simonsen: Det Forslag, som her er til Behandling, er som nævnt af den højtærede Landbrugsminister fremsat i det høje Landsting den 2. Februar 1940. Det af det høje Landsting nedsatte Udvalg til videre Behandling af Forslaget indstillede dette til Vedtagelse uændret. Det fremgaar af Bemærkningerne til Lovforslaget, som det blev forelagt i Landstinget, at ifølge Meddelelse fra Det danske Hedeselskab og Foreningen De danske Mergelselskaber har der i de senere Aar i Forbindelse med private Entreprenørvirksomheders voksende Aktivitet flere Gange vist sig Vanskeligheder for Landbrugere, der agtede at benytte Lovgivningen om Begunstigelser for Mergelselskaber, med at faa Adgang til at undersøge og eventuelt udnytte lokale Mergellejer, idet der f. Eks. er lagt Beslag paa vedkommende Mergelleje ved en Kontrakt, der forbeholder Entreprenøren en Udnyttelsesret, som han enten først efter en Aarrækkes Forløb eller overhovedet slet ikke udnytter. For i højere Grad at sikre Landbrugere Muligheder for at kunne udnytte denne Lovgivning og ved Sammenslutning i Andelsselskaber at kunne opstille en Merglingsplan og beregne Udgifterne ved dens Gennemførelse foreslaas det at give Adgang til Opnaaelse af en kortvarig Ret til Undersøgelse af Mergellejer, saaledes at der kan faas tilstrækkeligt Kendskab til Mergelens Kalkindhold, Mængde og Tilgængelighed.

Der foreslaas i § 1 at ændre Ordet „Gødningsskalk“ til „Jordbrugsskalk“. I Henhold til § 12, Stk. 2, i Loven af 13. April 1938 om Handel med Foder- og Gødnings-